

Декану Правног факултета Универзитета Унион у Београду

На основу члана 13. став 6. Правилника о самовредновању и оцењивању квалитета, Комисија за обезбеђење квалитета у саставу: доц. др. Саша Гајин, председник, проф. др Драгана Кнежић Поповић, члан, проф. др Наташа Мрвић Петровић, члан, проф. др Виолета Беширевић, члан, др Јелена Јеринић, члан, мр Ива Рушкуц, члан, Данијела Биочанин, члан, Милан Кубат, члан и Невена Терзић, члан

подноси

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА САМОВРЕДНОВАЊА ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА УНИОН У БЕОГРАДУ за академску 2010/11 годину

Седница Комисије за обезбеђење квалитета Правног факултета Универзитета Унион (у даљем тексту: Комисија) на којој је усвојен предлог овог извештаја, одржана је дана 15.12.2011. године у Београду.

Приликом анализе и оцене квалитета, Комисија се руководила стандардима квалитета које је усвојио Национални савет за високо образовање и изразио Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа. Конкретизација ових стандарда учињена је у Правилнику о самовредновању и оцењивању квалитета који је донео Савет Правног факултета Универзитета Унион. Резултати самовредновања приказани у извештају систематизовани су по одговарајућим стандардима, на исти начин како је то учињено у првом извештају. Оцењивани су резултати остварени у раду Правног факултета Универзитета Унион у периоду од подношења претходног извештаја (од 15.12.2010 године) до данас, те се практично односе на академску 2010/11 годину.

Стандард 1. – Стратегија обезбеђења квалитета

Стратегија обезбеђења квалитета садржана је у акту који је усвојио Савет Факултета на предлог декана. Овај акт, насловљен као „Политика обезбеђења квалитета“, заведен је под бр. IV/07 на седници Савета одржаној дана 13. 07. 2007. године (доступан је јавности преко сајта факултета). Комисија понавља своју раније изнету оцену да овај акт садржи неопходне елементе предвиђене Стандардом 1. Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета

високошколских установа. Акт у свему изражава опредељење Факултета да систематски унапређује квалитет студијских програма и примењује мере за обезбеђење квалитета.

Стандард 2. – Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

Комисија је посебно разматрала стандарде, а посебно поступке за обезбеђење квалитета.

Стандарди

Као и у претходном извештају, Комисија је утврдила да су стандарди квалитета, према Правилнику о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа разрађени на задовољавајући начин у одговарајућим општим актима Факултета као и самим студијским програмима. Остварени су сви прописани стандарди. Оваква оцена се заснива на чињеници да је на основу одлуке Комисије за акредитацију и проверу квалитета Републике Србије Правни факултет Универзитета Унион у Београду акредитован као високошколска установа, као и пет студијских програма (извештај о акредитацији Правног факултета УУ доступан на: http://www.kapk.org/images/stories/odluke/III_CIKLUS.pdf, од 09. 11. 2009. године, наведено на стр. 1-2 од 12). Уверења о акредитацији високошколске установе и студијских програма издата су 04. 12. 2008. године под бр. 612-00-668/2008-04. На основу одлуке Комисије за акредитацију, Министарство просвете је 18. 5. 2009. године Правном факултету Универзитета Унион у Београду издала дозволу за рад.

Комисија је констатовала да су се у протеклом периоду редовно примењивани поступци обезбеђења квалитета кроз конкретније мере надлежних органа факултета на утврђивању стандарда квалитета, праћењу остваривања стандарда и предузимању мера у случају да се очекивани квалитет не остварује. С обзиром на то да су у међувремену акредитовани студијски програми, којима су детаљније утврђени стандарди квалитета, нарочита пажња ће се убудуће усмеравати на праћење остварења стандарда. У том циљу је настављена пракса редовног евидентирања свих наставних активности које се одржавају на Факултету. Квалитет студијског програма, уџбеника, ефикасност рада наставника и сарадника, студентске службе, особља библиотеке, помоћног особља, квалитета опреме, простора и слично, проверава се типским и анонимним анкетирањем студената крајем сваког семестра. Такође, резултати у праћењу остваривања стандарда доступни су јавности: претходни извештај Комисије којим се самовреднује и оцењује квалитет рада ове установе истакнут је на сајту Факултета.

Стандард 3. – Систем обезбеђења квалитета

Систем који обезбеђује остваривање квалитета чини **постојећа** организациона структура органа, служби и других облика унутрашњег организовања на Факултету

која је формирана у складу са Законом о високом образовању. Статутом Факултета је прецизније уређен састав и рад органа Факултета. У организационој структури није било промена. Од септембра 2007. године, одлуком декана именована су и три продекана: продекан за наставу, продекан за научно-истраживачки рад и продекан за финансије. После избора проф. др Златка Стефановића за ректора Универзитета Унион, послове продекана за финансије преузела је продекан за научно-истраживачки рад проф. др Виолета Беширевић, а затим проф. др. Слађана Јовановић.

Рад посебних основаних комисија прати се на основу њихових редовних годишњих извештаја.

Студентски представници редовно учествују у раду Савета Факултета и Наставно-научног већа, а укључени су и у рад дисциплинске комисије. Студент-продекан несметано наставља да обавља своју функцију. За рад студентског парламента обезбеђен је одговарајући простор и опрема и достављају му се сви акти који су значајни за студенте.

Стандард 4 – Квалитет студијског програма

У току академске 2010/2011 године успешно је реализовано свих пет акредитованих студијских програма (Основне академске студије, Мастер академске студије, Мастер академске студије – Права детета, Специјалистичке академске студије И Докторске академске студије). Сви студијски програми су усклађени са захтевима болоњског процеса и условима за акредитацију. Поред тога, настава се одвија и по ранијим студијским програмима, с тим да су јасно дефинисани услови под којима студенти могу прећи са једног програма на други.

Према подацима добијеним из Студентске службе, академске 2010/2011 године уписано је 1052 студента, на све године студија. У овај број не улазе студенти који су обновили апсолвентски статус, а којих има 305. Дипломирало је 153 студента.

Што се тиче постдипломских студија – на мастер академске студије уписано је 20 кандидата, на специјалистичке 9, а на докторске 29. Број оних који су докторирали по старом наставном програму је 6, а магистрало је двоје. Специјалистичке студије је успешно завршило 4 студента, а мастер студије 6 студената.

Квалитет акредитованих студијских програма Комисија није посебно оцењивала. Квалитет ранијих програма, који се примењују од 2002.год, је врло задовољавајући, што, између осталог, произилази из оцена које су студенти наводили у анкетама, као и из чињенице да су се прве генерације дипломираних правника несметано укључиле у рад на овом Факултету или су наставиле са постдипломским студијама, на овом или на другим факултетима.

Током академске 2010/2011 год. Наставила је са радом Правна клиника за породично право, која делује још од октобра 2007.год. уз првобитну подршку Америчког удружења

правника (АБА/ЦЕЕЛИ), а затим ОЕБС, а започела је са радом и Правна клиника за радно право. У оквиру Правне клинике за породично право, већ четврта генерација студената која је обучена из области породичног права, почела је да пружа услуге бесплатне правне помоћи грађанима. Руководилац Клинике за породично право је проф.др Небојша Шаркић, а координатор мр Јелена Арсић. Осим тога, настављена је сарадња и са канцеларијом ОЕБС-а, у оквиру програма подршке Мрежи универзитетских правних клиника, у коју је поред Клинике за породично право укључена и Клиника за радно право. Потврда успешне сарадње са ОЕБС-ом је и прва публикација Мреже, под називом “Вештине комуникације: правни интервју”, у чијем су приређивању и писању учествовали и представници наше Клинике за породично право.

Практична знања стичу се и кроз предмет Правна реторика и односи са јавношћу. Као и сваке године, на Факултету је одржан Јавни час из реторике, у коме је учествовало укупно 12 студената. На XX Фестивалу *Sirmuim Lux Verbi*/Светлост речи учествовали су и студенти нашег Факултета, а по одлуци беседничко-судијског већа, награђени су: Душан Димитријевић (III награда, у категорији Ауторска беседа), Круна Живановић (I место, у категорији Импровизација) и Милица Микља (III награда, у категорији Импровизације).

Приликом реализације студијских програма током 2011.год, на нашем Факултету гостовали су и страни предавачи и то проф. Frances Elisabeth Olsen са *UCLA School of Law, Los Angeles* и проф. др Михајло Дика, са Правног факултета Свеучилишта у Загребу, а у оквиру специјалистичких студија Јавног бележничког права – нотаријат, одржано је тродневно предавање Сузана Сердар Павловић.

Новембра 2011.год, студенти Хебрејског Универзитета из Израела били су гости нашег Факултета и том приликом одржали 2 предавања, једно за студенте основних студија, а друго за студенте мастер студија.

Факултет је у протеклом периоду наставио да организује курсеве и припреме за полагање правосудног испита. Током 2010. и 2011.год, одржана су 4 семинара (по 2 годишње), са истим фондом часова и по програму који се успешно примењује већ неколико година. У групама је просечно било око 20 полазника. Такође, у марту 2011.год, одржани су курсеви за едукацију вештака финансијске, саобраћајне, грађевинске, графолошке и графоскопске струке, а новембра 2011.год, спроведени су курсеви за обуку вештака финансијске и грађевинске струке у сарадњи са Привредном комором Београда. Од новембра 2011.год, започела је и настава за припрему стручног испита за извршитеља, такође у сарадњи са Привредном комором Београда.

2011.год, организован је курс за рад у електронској правној бази *Paragraf Lex*, којим је обухваћено 70 студената, распоређених у 5 група. По први пут, на Факултету је организована и обука за стицање ECDL сертификата.

Уложени су велики напори да се добро конципирани, квалитетни, савремени студијски програми, који не заостају за европским универзитетима, примене успешно у пракси. Досадашња искуства стечена у настави омогућила су да се успешно превазиђу тешкоће изазване упоредном применом различитих програма студија. Захваљујући добро организованој издавачкој делатности и адекватној финансијској стимулацији наставника, правовремено је обезбеђена одговарајућа уџбеничка литература. Настава се изводи

квалитетно, што потврђују резултати студентских анкета где је рад наставника и сарадника, у протекло 2010/2011.год, оцењен са 4,61 (у просеку за све 4 године студија), што је пораст у поређењу са оценама из анкета попуњаваних ранијих година.

Студентска стручна пракса током студирања се и даље организује, као у стручне посете одговарајућим институцијама. Тако су, током 2010/2011.год, организоване посете Вишем суду у Београду, Градском јавном правобраилаштву и Адвокатској канцеларији Ненада Цвјетићанина. У Београдско центру за људска права одржана је пракса на Пројекту „Истраживање судске праксе по питању лишавања пословне способности у Републици Србији“. Полазницима су на крају праксе издате потврде о успешно похађаном стручном усавршавању. Такође, 62 студента је, у оквиру праксе, посетило Одељење замљишних књига Првог Основног суда у Београду. 2. и 4. Марта 2011.год, организовано је предавање са циљем упознавања студената са радом ГЈП и разговор о случајевима Лука Београд и ПКБ са Градским јавним правобраниоцем Страхињом Секулићем. Од 5.септембра 2011.год, 4 студента започело је волонтерски рад у Прекршајном суду у Београду, а 21. новембра 2011.год, исти број студената је примљен на волонтерски рад у Вишем суду у Београду.

Резултати образовања правника на овом Факултету показују се кроз њихово све бројније дипломирање и запошљавање у приватним предузећима и адвокатури, невладином сектору и државним службама, а значајан је и број оних који се опредељују да наставе постдипломске студије на истом Факултету на ком су стицали и основна правничка знања.

Стандард 5. – Квалитет наставног процеса

На свим степенима студија настава се одвија у складу са одговарајућим плановима рада који се односе како на предавања тако и на вежбе, а обухватају и друге облике предвиђених активности, као што су посете различитим државним органима и самосталним институцијама. Сви планови рада сачињени су у складу са чланом 13. Правилника о самовредновању и оцењивању квалитета и достављени су Декану, Комисији и учињени доступним студентима преко сајта Факултета. Уређење сајта и ажурирање обавештења у вези са извођењем наставе је од септембра 2010. године посебно задужење стално запосленог стручњака за информатику.

Задржана је обавеза вођења централног дневника рада. Податке уписују у дневник лично наставници и сарадници који учествују у наставном процесу и то одмах по одржаној настави. Оваквом евиденцијом се проверава поштовање динамике испуњавања планова рада и радна ангажованост наставника и сарадника. С обзиром на то да се централни дневник рада односи само на студије првог степена, а да оваква евиденција поуздано може послужити поштовању динамике испуњавања планова рада и радном ангажовању наставника и сарадника, препоручује се да се ова обавеза прошири и на извођење наставе на студијама другог и трећег степена. Тиме се успешније може заменити пракса подношења посебних месечних извештаја о ангажованости у настави.

Интерактивност наставе кроз редовно организоване вежбе и колоквијуме је саставни део наставног процеса. Редовно похађање предавања и вежби, као и полагање колоквијума представља неопходне видове предиспитних обавеза.

Рад је организован у групама које су примерене стандардима, чему доприноси чињеница да број уписаних студената на прву годину студија не премашује 200 студената. То омогућава да се предавања увек организују само за једну групу студената, што одговара и просторним капацитетима Факултета. Према расположивим подацима прибављеним из студентске службе на дан 06.12.2011. године укупан број студената на све четири године (за које се организује настава) износио је и 726, што представља пад у односу на претходну школску годину, када их је било 901. По бројности преовлађују студенти друге и треће године, како показује Табела бр. 1. У односу на прошлу академску годину незнатно је повећан број студената треће године.

Табела бр. 1: Број студената по годинама основних студија

Година основних студија	Број студената	Учешће у укупном броју
Прва година	185	17,53%
Друга година	389	36,87%
Трећа година	318	30,14%
Четврта година	163	15,46%
УКУПНО	1055	100 %

Од укупног броја уписаних студената годину је обновило њих 26,7%. Најчешће се обнавља друга година студија, што је био случај са 49,6%. У статусу апсолвента је 438 студената.

На студијама другог и трећег степена током 2010. и 2011. године биле су заступљене мање групе студената (до десетак). Овај број је био оптималан у погледу одржавања квалитета наставе. Групе за вежбе имају тридесетак студената. Сви ови подаци указују да групе за рад по бројности одговарају стандардима који обезбеђују квалитет наставног процеса. Да би се ови стандарди у потпуности задовољили, наставило се са праксом организовања рада установе у две смене: у преподневном и поподневном термину. Настава на студијама другог и трећег степена по седмичном распореду прилагођена је могућим радним обавезама кандидата.

Радно ангажовање наставника и сарадника на свим студијским програмима задовољава прописане стандарде у погледу минималног укупног броја часова наставе и максималног броја часова активне наставе по недељама. У складу са стандардима, више од 70% наставника је у радном односу са пуним радним временом на сваком од студијских програма. Радно ангажовање наставника у новој академској години редовно се планира крајем јуна. За извођење вежби обезбеђен је потребан број сарадника (претежно по основу уговора о привременом ангажовању).

Стандард 6. – Квалитет научноистраживачког и стручног рада

Квалитет научноистраживачког рада на Факултету је евидентно побољшан. Научноистраживачки рад се стимулише кроз сталне активности на објављивању најбољих магистарских и докторских радова одбрањених на Факултету протеклих година. Факултет сарађује са међународним владиним и невладиним организацијама и домаћим невладиним организацијама на реализацији научноистраживачких пројеката, док су наставници и сарадници ангажовани су на великом броју научноистраживачких пројеката, претежно индивидуално. Већина наставника и сарадника имали су прилике као признати

стручњаци да учествују у раду стручних комисија Министарства правде за израду предлога различитих стратегија, закона и подзаконских аката. Поједини наставници учесници су истраживачких пројеката које финансира ЕУ (ФП7 програм). Научноистраживачки рад се одвија у складу са усвојеним Програмом, а финансијским планом Факултета су обезбеђена средства за ове намене. Посебно је значајна издавачка делатност Факултета. Настављена је сарадња у области издаваштва са Службеним гласником РС. У оквиру те сарадње, само у току 2010/2011 године издато је 20 уџбеника. Објављено је 6 монографија, чиме је углавном остварен постављени издавачки план.

Објављена су два нова броја часописа Факултета под називом Правни записи. Часопис излази шестомесечно и објављује научне радове, студентске радове, као и хронику факултета. Редакција и Савет часописа су међународног карактера. Часопис има два главна и одговорна уредника.

Финансирани су студијски боравци и посете симпозијума за наставнике, сараднике и докторанте. У оквиру програма сарадње Слободног универзитета у Берлину, Правног факултета у Сплиту и Правног факултета Универзитета Унион (TEMPUS PROJEKT) којим је руководио prof. dr Herwig Roggemann, у Берлину су на студијском боравку боравила су 3 асистента. У оквиру Темпус пројекта Development of Public Administration and Management Studies in Serbia у којем Факултет учествује, током године професори и асистенти овог факултета били су на састанцима и семинарима одржаним у Софији, Фиренци, Прагу и Валанецији.

У 2011. години ПФУУБ је постао члан Европске организације за јавно право. За представника ПФУУБ у Управном одбору ове организације именована је Виолета Беширевић, а за заменика Александра Чавошки. Током 2010/2011 по принципу размене ПФУУБ је почео редовно да прима часопис који издаје ова организација European Review of Public Law. У организацији EPLO а под покровитељством Европске комисије ПФУУБ је учествовао у пројекту "Wheeling EU Enlargement: a 30-day Road Trip fueled by Public Law and Culture".

Факултет је добио ту част да као једини са територије Републике Србије, у конкуренцији са другим факултетима из области друштвених наука, учествује у овом пројекту. Пројекат је укључивао интензивну, мобилну летњу школу, у трајању од тридесет дана, на којој су студенти факултета права, политичких наука и економије из Атине, Београда, Брчког, Букурешта, Истанбула, Љубљане, Никозије, Парме, Подгорице, Приштине, Рима, Скопља, Софије, Солуна, Тиране и Загреба обишли 13 различитих држава и имали прилике да се упознају са њиховим политичким уређењем, традицијом и културом. Учесници пројекта су на ПФУУБ гостовали 31. маја 2011, а уводна излагања су одржали Срђан Мајсторовић, заменик Директора Канцеларије Владе РС за европске интеграције, Виолета Беширевић, Александра Чавошки и студенти Жељко Ђурић и Душан Каназир. У организацији ПФУУБ све учеснике пројекта примио је градоначелник Београда Драган Ђилас. У припреми овог пројекта и његовој имплементацији учествовале су Виолета Беширевић, као академски координатор и Јелена Симић, као координатор.

Троје наставника овог факултета учествовало је на годишњој конференцији EPLO под називом Public Law and the Judges одржаној септембра месеца на Спецесу у Грчкој.

Настављени су и облици међународне сарадње у настави. У летњем семестру 2010/2011. године под руководством проф. др Thomasa Speedy Rice и проф. др Виолете Беширевић, уз координацију проф. др Александре Чавошки, доц. др Татјане Папић, у оквиру сарадње са Washington and Lee University, САД, држана су предавања путем интернет везе на предмету Европски суд за људска права. Суделовало је 9 студената нашег Факултета и 6 студената са Washington and Lee University.

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Факултет обезбеђује квалитет наставника и сарадника пажљивим планирањем и јавним поступком избора наставника и сарадника, чији је циљ провера квалитета наставника и сарадника.

У току 2011. године, извршено је седам избора у звања наставника – и то три избора у звање доцента, три избора у звање ванредног професора и један избор у звање редовног професора. У време израде овог извештаја у току је још један поступак избора у звање доцента.

Сарадници у настави по стеченом степену образовања и способностима премашују услове који су у односу на њих предвиђени чл. 71 Закона о високом образовању.

Као и у претходним извештајима, Комисија је констатовала да ниједан наставник, ни сарадник није изабран мимо услова предвиђених Законом и Статутом факултета, нити су постојали случајеви у којима је онемогућено напредовање у виша наставна звања кандидатима који испуњавају услове.

Према резултатима студентске евалуације за школску 2010/11. годину, збирна оцена за све четири године основних студија износи 4,61, а по годинама студија: 4,45 за I годину; 4,62 за II годину; 4,62 за III годину и 4,75 за IV годину.

Наставници и сарадници Факултета су у периоду од октобра 2010. до септембра 2011. године објавили 158 стручних и научних радова, на српском и енглеском језику.

Стандард 8. – Квалитет студената

Студенти се уписују у прву годину студија на основу резултата ранг листе. Ови резултати обједињују бодове стечене на тесту опште информисаности и склоности праву и бодове по основу успеха током претходног школовања. Материјал за тестирање припрема нарочита комисија, која такође надгледа тестирање и утврђује коначну ранг листу студената. Тестови се чувају у досијеу студента.

Подаци о успешности студирања на основним (изражено преко пролазности на испитима), праћена је посебно за сваки програм студија и приказана је табелама 2, 3. и 4.

Табела бр. 2.- Успешност студирања (програм из 2002. године: општи смер)

Година студија	Број полагааних испита	Број положених испита	Проходност
Прва година	75	32	43%
Друга година	735	430	58%
Трећа година	918	559	61%
Четврта година	2116	1227	58%

По програму из 2002. године студирају релативно малобројни студенти чије студије трају већ годинама и који до сада нису показали већу ефикасност у студирању, на шта указују подаци о малој проходности, нарочито на првој години студија. У односу на ранију академску годину не запажају се значајније промене у проходности по годинама.

Табела бр. 3.- Успешност студирања (програми из 2006. год)

Година студија ¹	Број полагањих испита	Број положених испита	Проходност
Друга година	22	17	77%
Трећа година	81	55	70%
Четврта година	245	153	62%

На основу ових података може се констатовати да су у погледу проходности на испитима студената који студирају по програму из 2006. године у поређењу са ранијом академском годином остварени бољи и (по годинама посматрано) нешто уједначенији резултати. Како су сада најнижу пролазност остварили студенти четврте године (а прошле године студенти треће године), очигледно се ради о генерацији студената који остварују нешто слабије резултате у односу на студенте осталих година.

Табела бр. 4.- Успешност студирања (програм из 2008. г. – општи смер)

Година студија	Број полагањих испита	Број положених испита	Проходност	Просечна оцена
Прва година	1111	818	74%	7,11
Друга година	1654	1028	62%	7,06
Трећа година	1083	765	71%	7,32
Четврта година	616	441	72%	7.45

Најбројнију категорију студената представљају они који студирају по програму из 2008. године. Ако се проходност за све године студија прати по испитним роковима, може се установити да је уједначена и да износи од 57% (у априлском року) до 76% (у јунском року) – просечно око 60%. У академској 2010/11 години је повећан број рокова у којима су студенти могли полагати испите. Укупно је било 31128 пријава испита (што у односу на прошли звештајни период чини више за 10000). Највише испита се пријављује за полагање у јунском испитном року (8439, односно 32%), у септембарском (6603, односно 26%) и у другом октобарском испитном року (6001, односно 24%). Највећи број пријава испита (преко 2000) је уочен на другој години студија, а односи се на полагања у јунском, септембарском и октобарском року. Велики број пријава својствен је болоњском процесу, будући да се компјутерски формирају записници са именима студентима из базе података. Од тог огромног броја пријава, испити су полагани 4464 пута (свега 14,3 % од укупног броја пријава), при чему није извесно колико је пута исти студент полагао поједини испит. У

¹ Приказани су подаци укупно за три године због малог броја студената.

односу на претходну годину се запажа опадање броја полаганих испита. Од овог броја одржаних испита, положено је 2.392 (тј. свега 12% од укупног броја пријављених, али 68,4% од укупног броја полаганих испита). Што се тиче пролазности на испиту у односу на претходну годину се не запажају значајнија одступања. Показатељ успеха јесте то што су, у односу на раније године, остварене знатно више просечне оцене на свим годинама студија, а нарочито на трећој и четвртој години студија.

Изнети подаци показују да се, с једне стране, пролазност на испитима поправила, али је она релативни показатељ успешности студирања, јер се још увек запажа мала излазност на испитима, велика флукуација студената и појаве дуготрајног студирања, као и заостајања на појединим годинама студија и учесталог обнављања друге године студија.

У погледу оцењивања у току прошле академске године у потпуности је прихваћен нови систем оцењивања који се заснива на поенима који се прикупљају по основу предиспитних обавеза током семестра у коме се изводи настава.

Квалитет наших студената потврђен је њиховим успешним учешћем на такмичарском XX фестивалу из реторике *Sirmium lux verbi* – светлост речи. По одлуци Беседничког судијског већа наши студенти су освојили следеће награде:

- у категорији Ауторска беседа III награду је освојио Душан Димитријевић
- у категорији Импровизација I награду је освојила Круна Живановић, а III награду Милица Микља.

Током протекле академске године организована су предавања гостујућих професора и гостију из земље и иностранства. Издвајамо, примера ради, предавање на коме је представљен пројекат “*Wheeling EU Enlargement: a 30-day Road Trip fueled by Public Law and Culture*” у коме су учествовали студенти нашег Факултета. Пројекат су реализовали европска организација за јавно право и Правни факултет универзитета Унион у Београду под покровитељством Европске комисије у периоду од маја до јуна 2011. године. Пројекат је замишљен као интензивна, мобилна, летња школа, у трајању од тридесет дана, на којој су студенти факултета права, политичких наука и економије из Атине, Београда, Брчког, Букурешта, Истанбула, Љубљане, Никозије, Парме, Подгорице, Приштине, Рима, Скопља, Софије, Солуна, Тиране и Загреба обилазили тринаест различитих држава и имали прилике да се упознају са њиховим политичким уређењем, традицијом и културом. Овим пројектом је промовисан дијалог и узајамно разумевање међу студентима и грађанима ЕУ, земљама кандидатима и потенцијалним кандидатима. Циљ пројекта био је да се међу студенском популацијом из различитих земљаља јачају везе, да се промовишу вредности и циљеви Европске уније и подстакне активно учешће студената у јавним дебатама о актуелним питањима. Програм је подржавао активности које међу младима развијају осећање личне одговорности и солидарности како би постали грађани који активно учествују у друштвеним процесима на локалном, регионалном и европском нивоу.

У школској 2010/2011 прва генерација студената је успешно завршила ECDL обуку за рад на рачунару и са успехом су положили све тестове и стекли најпознатији ИТ диплому - ECDL сертификат.

Организована је обука четврте генерације студената Клинике за породично право а трећа генерација студената (обучених у школској 2009/2010. години) почела је да пружа услуге

бесплатне правне помоћи грађанима. Двадесеторо обучених студената пружало је бесплатну правну помоћ под надзором професора, асистенткиње и адвокатица. У периоду од октобра 2010. године до јуна 2011. године (са паузом у току јануарско-фебруарског испитног рока), преко шездесет грађана/ки обратило се канцеларији Правне клинике, а бесплатна правна помоћ пружена је у четрдесетпет случајева који се примарно везују за развод брака, вршење родитељских права, издржавање, заштиту од насиља у породици и деобу брачне тековине. Студентима који су пружали бесплатну правну помоћ, почетком јула месеца, додељени су сертификати за учешће у програму Правне клинике. Стимулисање најбољих студената остварује се тако што већ традиционално студент који са најбољим успехом дипломира на Факултету добија награду. Нарочитим општим актом предвиђено је ослобађање студената који остваре најбољи успех на појединим годинама студија од целе или дела школарине.

Студентима је омогућено да стекну практичне вештине у коришћењу база података са правним прописима. У академској 2010/11 години обуку за рад са електронском правном базом Paragraf Lex завршило је 149 студената, распоређених у 14 група. Студенти са Правног факултета Универзитета Унион су и током протекле академске године имали успеха у учешћу на спортским такмичењима. Тако је кошаркашка екипа Факултета учествовала током фебруара, марта и априла 2011. године у II Универзитетској лиги на територији Београда у конкуренцији 32. екипе, док је фудбалска екипа у истој лиги стигла до четвртфинала (април и мај 2011).

Чланом 31. Правилника о самовредновању и оцењивању квалитета предвиђено је да је минимум квалитета у односу на квалитет студената постигнут, ако су испуњена два услова. Прво, да се пријем студената врши на основу бодовања које се заснива на претходном успеху на школовању и резултатима теста опште способности и склоности праву. Када је реч о минимуму квалитета студента који се обезбеђује током школовања, Правилник предвиђа да се сматра да је минимум задовољен, ако је Комисији достављен за сваки предмет писани приказ начина оцењивања студената. Проверавајући стање на свим предметима, Комисија је закључила да је прописани минимум испуњен.

Стандард 9. – Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Припремајући се за поступак акредитације, усвојени су потребни правилници који уређују ову област. Издавачку делатност Факултета усмерава Комисија за издавачку делатност. Комисија је утврдила издавачки план за 2011/12 годину. Уџбеници и монографије се издају у складу са усвојеним издавачким планом.

Што се тиче учила, Факултет је у протеклом периоду објавио неколико скрипта и практикума из различитих предмета. Наставници и сарадници редовно иновирају скрипта у складу са променама домаћег и страног законодавства и правном литературом.

Факултет редовно у свом годишњем финансијском плану издваја одређена средства за набавку литературе. О набавци се стара управница библиотеке у сарадњи са Библиотечким одбором чије чланове именује Декан. На дан 30.11. 2011. године у факултетској библиотеци је било регистрованих 8283 библиотечких јединица (што у односу на време састављања претходног извештаја чини повећање од 976) и 145 наслова часописа. Библиотека се издваја по броју и квалитету набављених новијих страних правних

књига, захваљујући нарочито сарадњи са Немачком организацијом за техничку сарадњу (GTZ) и Правним факултетом у Луцерну. Библиотечки фонд се може електронски претраживати, а корисници могу користити услугу аутоматске позајмице библиотечке грађе. За заинтересоване кориснике организује се током сваке радне недеље једнодневна бесплатна обука за електронско претраживање библиотечког фонда помоћу програма COBISS. У саставу библиотеке је читаоница, у којој је обезбеђено wireless повезивање свима који би користили властите «лап-топ» рачунаре.

Факултет има једног библиотекара и једног књижничара, што није довољно са аспекта прописаних стандарда. За минимум квалитета библиотеке прописано је да је он испуњен ако библиотека има 2000 јединица из области права, читаоницу, два библиотекара и једног књижничара.

Комисија констатује да су захтеви испуњени, осим када је у питању број библиотекара (библиотека има преко 8000 јединица, има читаоницу, али нема два већ једног библиотекара и једног књижничара; потребно је напоменути да је Факултет од 1. марта 2011. примио библиотекарку, али само на годину дана).

С друге стране, коришћење електронских база података и могућност аутоматске позајмице доприносе ефикасности рада библиотечког особља у тој мери да нису уочени практични проблеми у раду библиотеке упркос недовољном броју запосленог особља. Рад библиотеке се посебно евалуира у анкетама студената.

Факултет има одговарајући акт о уџбеницима и дефинисану обавезну литературу за сваки од предмета. Ова литература се може набавити у библиотеци Факултета. Као и у ранијем периоду, студентима и осталим корисницима је доступна компјутерска лабораторија са 22 нова рачунара прикључених на интернет. Тиме је испуњен постављени минимални стандард у погледу неопходне компјутерске лабораторије и опреме.

Стандард 10. Квалитет управљања Факултетом и квалитет ненаставне подршке

Организација Факултета усаглашена је са одредбама Закона о високом образовању и у потпуности је уређена Статутом Факултета. У складу са овим основним правним актом, конституисани су и сви органи Факултета. Функцију декана Факултета врши проф. др h.c. Владимир В. Водинелић.

Делатност Факултета врши се у оквиру следећих организационих јединица: наставна јединица, научно-истраживачка јединица, ваннаставна јединица и библиотека Факултета као посебна јединица. У оквиру рада ваннаставне јединице формиране су следеће службе: студентска служба, служба за опште и кадровске послове и служба за економско-финансијске послове.

Рад органа, јединица и служби Факултета одвијао се у периоду 01. јануар 2011 – 31. децембар 2011. године, у оквирима законских и статутарних одредби. Притужбе студената на поступање наставника и других запослених решаване су од стране овлашћених представника Факултета, и то декана и продекана за наставу. У протеклом једногодишњем периоду није покренут дисциплински поступак против запосленог на Факултету, нити је са запосленим раскинут радни однос због кршења радних обавеза.

Настава на Факултету је у протеклом једногодишњем периоду реализована у потпуности према наставном плану и програму.

Факултет у потпуности задовољава прописане стандарде који се односе на рад студентске службе. У студентској служби запослена су четири извршиоца послова, док су додатна два извршиоца задужена искључиво за студије другог и трећег степена. Број активних студената у протеклом једногодишњем периоду износи готово 1.300, из чега произлази да је 6 извршиоца послова у оквиру студентске службе број који задовољава прописане стандарде. Такође, број и квалитет наставног кадра, као што произлази из годишњег извештаја, примерен је потребама Факултета.

Квалитет ненаставне подршке усклађен је са прописаним стандардима јер су у једногодишњем периоду искоришћена средства за редовно усавршавање ваннаставног особља, а посебно запослених у библиотеци Факултета, и то у износу од 100.000 динара.

Стандард 11. – Квалитет простора и опреме

Факултет користи исте просторије у две смене, тако да се и у овом извештају може поновити констатација да је, с обзиром на акредитацијом предвиђени број студената, обезбеђено најмање 2 м² бруто простора (бруто површине) по студенту за студенте који су се први пут уписали на одређену годину студија, односно имају обавезу похађања наставе. Куповином пословног простора јуна 2009. године, као и извршеним инвестиционим радовима 2010. године стекли су се још повољнији услови да се задовоље стандарди у погледу располагања неопходним простором. Унутрашњим преуређењем створен је нови корисни простор за запослене, студентски парламент, правну клинику и заједнички кабинет за наставнике ангажоване по уговору. Све ове просторије су опремљене адекватним намештајем. Уређењем унутрашњег простора значајно је побољшан изглед и функционалност радног простора и ходника.

У школској 2010/2011 години по основу обједињене набавке опреме за потребе пројекта „Development of Public Administration and Management Studies in Serbia“ – TEMPUS- Факултет је увећао број десктоп рачунара, фотокопир апарата, пројектора, платна за пројекторе, лаптоп рачунара и штампача. Нова техничка опрема користи се при извођењу наставе и разних других наставних активности као и за разне потребе студената и наставног кадра.

Опрема Факултета омогућава доступност информација у електронском облику, постоји изграђена компјутерска мрежа и опрема која омогућава видео презентације у салама и слушаоницама, што значи да је испуњен и део стандарда који се односи на неопходну опрему.

Стандард 12. – Финансирање

Факултет се финансира из извора предвиђених законом и Статутом Факултета. Током 2010/11 академске године пословање Факултета је било финансијски позитивно, што произилази и из поднетог Годишњег извештаја, који је усвојен на седници Савета 05.04.2011.године. Текући рачуни Факултета у току пословне године нису били блокирани,

а како је то минимум квалитета у односу на финансирање, закључујемо да је у погледу овог стандарда остварен минимум квалитета.

Стандард 13. -Улога студената у самовредновању и провери квалитета

У самовредновању и провери квалитета студенти учествују непосредно или преко својих представника у Наставно-научном већу и Савету Факултета.

Најважније тело које представља студенте је Студентски парламент. На факултету је обезбеђен простор и техничка опрема за представнике Студентског парламента, док се за одржавање седница или друге организоване активности користе друге просторије на Факултету. Поред Студентског парламента на Факултету делује и студентска организација ELSA, а у склопу Студентског парламента по потреби организују се и добротворне и хуманитарне акције.

Студенти који похађају вежбе и предавања учествују у самовредновању и провери квалитета, тако што на крају семестра попуњавају анонимну анкету. Са оценама студената, њиховим предлозима и примедбама упознају се наставници и сарадници, управа факултета и Наставно-научно веће. Пошто анкета за ову годину није још урађена и немамо њене резултате, располажемо само са резултатима предходних година. Оцена за све предаваче на све четири године студија била је (4,41). Највеће просечне оцене односиле су се на предаваче на трећој години студија (4,53) и на другој години студија (4,52).

Комисија сматра да је и у овој школској 2011/2012 овај стандард испуњен у складу са законом. Студенти имају представнике у Наставно-научном већу и савету Факултета, а постоји и Студентски парламент. У току је хуманитарна акција 2011/2012 коју је организовао Студентски парламент. Анкета за самовредновање и проверу квалитета ће бити урађена на самом крају првог семестра па ће и сами резултати бити прецизнији. Постоји потреба да се усаврши пракса анкетирања студената изградом прецизнијих инструмената за испитивање њихових ставова и повећањем броја анкетираних студената.

Стандард 14. – Системско праћење и периодична провера квалитета

Комисија за обезбеђење квалитета задужена је да обавља самовредновање и оцену квалитета. Оцене Комисије садржане су у извештају који подноси најмање једном годишње. Засноване су на чињеницама садржаним у постојећој документацији органа и служби Факултета.

На основу целокупне анализе, Комисија је једногласно донела следећи

ЗАКЉУЧАК

1. Правни факултет Универзитета Унион обавља своју делатност у складу са прописаним стандардима.
2. У будућем периоду би требало предузети мере које су препоручене у извештају.
3. Овај извештај на одговарајући начин учинити доступним свим запосленим на Факултету, студентима, као и сарадницима који нису у радном односу на Факултету, али су ангажована на други начин.
4. По истеку шест месеци од дана усвајања овог извештаја, извршити анализу предузетих мера за отклањање недостатака.

У Београду,
15.12.2011. године

Председник Комисије,
Доц. др Саша Гајин